

L'AVENC DE SES PAPALLONES

Miquel Trias
de l'Speleo Club Mallorca

Introducció

Amb aquesta nota no donam més que la descripció d'una cavitat tectònica de la Serra de Tramontana de Mallorca.

Si bé sembla un material no massa interessant per esser publicat, hi ha dos motius que ens han empès a publicar-ho. En primer lloc ens trobam davant l'avenc tectònic més fondo de Mallorca. En segon, tenim que una cavitat de 142m. de fondària, si bé a nivell mundial no té importància, no és gens negligible a escala de Mallorca, on se col.loca en el 7e lloc en la llista de les cavitats més fondes.

Aquest darrer punt se reforça per la pobresa del panorama exploratori de les Illes en aquests darrers anys, en que no surten cavitats realment destacables.

No està de més esmentar la troballa d'alguns ossos característics de Myotragus, cosa que dóna un interès adicional a aquesta cavitat.

Situació

L'avenc que describim està situat a la carena de la serra d'Alfàbia, baixant uns deu metres per la vessant que mira a Orient.

Planimetricament queda a uns 500 metres cap al N.E. del punt culminant (1067 m.) de l'esmentada serra.

Pertany al terme municipal de Bunyola, i les seves coordenades són X—6° 25' 32'', Y—39° 44' 40'', i Z—1.040 m.

La seva via més fàcil d'accés és desde Orient pel camí que puja a les Rotes des Coll des Jou. Des de aquí s'arriba a un portell ben vistable a la carena cap al S.O.; en esser a aquest xap, passada una paret i baixant cap a Orient, devora una alzina trobam l'avenc.

Descripció

L'avenc de ses Papallones és una enorme diaclassa de direcció general NE.-SO. i d'amplada mitja entre 1 m. i 4 m. Les zones impenetrables per massa estretes i per obstruccions de blocs han ocasionat la subdivisió en diferents pouç i vies que donen una certa complicació topogràfica.

El primer pou de 26 m. comunica amb un pis, d'on per cada un dels seus extrems s'originen les dues vies en que primer se divideix l'avenc.

La nord-oriental acaba abans dels 50 m.; l'altre després d'un parell de bots de poca altària arriba a -40m. a l'entrada d'un pou de 59 m., que té un replà de blocs encaixats a -80 m. Destaquem que la segona part del pou, enc que estreta, té baixada en buit.

El fons d'aquest pou és un pis plé d'enderrocs, on l'avenc es torna a subdividir. Cap al NE. un pou de 8 m., ens duu a un sistema de petites verticals que quasi en el seu fons, aprop de la cota -124, comunica amb l'altre via.

Aquesta s'inicia remontant unes colades, després amb una baixada entre blocs de gran mida, seguint per un forat entre blocs que després de 10 m. de baixada en buit duu a un replà cobert de grava.

Aquest replà se comunica amb la via esmentada anteriorment, per un pouet i per un espai entre dos blocs gegantins. Hem de manifestar que la part darrerament esmentada de l'avenc és d'exploració una mica delicada, degut a l'aspecte dels blocs que amenaçen caure.

Després d'aquest replà una vertical de 10 m. comunica amb la galeria final on s'assoleix la cota de -142m., a un racó molt estret i que forma colze.

Morfologia i gènesi

Enc que l'avenc de ses Papallones és una cavitat tectònica ben típica, les formes reconstructives són molt abundants; no tenen, emperò gaire importància morfològica. Se reduïxen a revestiments parietals generalment prims que no arriben a desfrassar la correspondència entre les parets. Més importants son els pisos estalagmítics, especialment en el nivell de -100 m.

Aquestes formes litogèniques estàn repartides molt irregularment, zones amb colades actives, alternen amb zones amb blocs, i amb colades intensament decalcificades.

Els sediments del pis a les parts més fondes solen ésser de graves on no hi ha revestiment estalagmític.

Els blocs clàstics son molt importants dins la topografia de la cavitat, ja que son responsables de la subdivisió en pisos que presenta aquesta.

La cavitat se troba encaixada dins les roques del Lias que formen la part alta de le Serra d'Alfàbia. La seva direcció és la mateixa de les grans unitats tectòniques que formen la muntanya del nord de Mallorca. La seva formació seria simultànea de la Serra, sofrint després molt pocs retocs.

